

О. ХЕНРИ
ПРЕВЪПЛЪЩЕНИЯТА НА
ДЖИМИ ВАЛЪНТАЙН

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1977

chitanka.info

Надзирателят влезе в общарницата на затвора, гдето Джими Валънтайн шиеше прилежно саи, и го поведе към канцеларията. Там управителят на затвора връчи на Джими заповедта за помилване, подписана същата сутрин от губернатора. Джими пое документа с уморен вид. Беше излежал близо десет месеца от четиригодишната присъда. А се бе надявал да го пуснат най-много след три. Когато в дранголника влиза човек с толкова много приятели навън, колкото имаше Джими Валънтайн, едва ли си заслужава труда дори да бъде остриган.

— Е, Валънтайн — каза управителят, — утре сутрин излизате. Стегнете се и станете човек. Вие не сте лош по душа. Оставете касоразбивачеството и заживейте порядъчен живот.

— На мен ли казвате това? — ахна Джими. — Та аз не съм разбивал нито една каса в живота си.

— Не сте, разбира се — засмя се управителят. — Но да видим все пак. Как се случи тъй, че тъкмо вас затвориха за онази операция, в Спрингфийлд. Може би не сте искали да докажете своето алиби от страх да не злепоставите някоя дама от най-висшето общество? Или пък мръсните съдебни заседатели са ви натопили просто от злоба? Да, вас, невинните жертви, винаги ви сполетява или едното, или другото.

— За мен ли става дума? — все още недоумяваше Джими — самата добродетел. — Какво говорите, господин управителю, в живота си не съм стъпвал в Спрингфийлд!

— Отведете го обратно, Кронин — усмихна се управителят, — и му дайте дрехи за излизане. Утре в седем го отключете и го доведете тук. А вие, Валънтайн, помислете върху моя съвет.

В седем и петнадесет на другата сутрин Джими стоеше в канцеларията на затвора. Беше облечен в готов, отвратително ушит костюм и обут с едни от онези корави, скърцащи обуца, които държавата отпуска на своите неволни гости, когато се разделя с тях.

Чиновникът му подаде билет за влак и петдоларова банкнота, която според очакванията на закона трябваше да му върне наред с всички граждански права и правото на благосъстояние. Управителят го почерпи пура и му стисна ръката. Валънтайн, № 9762, вече беше заведен в архивата в графата „Помилван от губернатора“ и навън, в този слънчев ден, излезе господин Джеймс Валънтайн.

Без да обръща внимание на птичите песни, на полюшващите се зелени дървеса и дъхавите цветя, Джими се насочи право към ресторанта. Тук той вкуси първите радости на сладката свобода — печено пиле и бутилка бяло, — след което запали пура, по-хубава от тази, която му беше дал управителят на затвора. От ресторанта той се упъти бавно към гарата. Там хвърли двадесет и пет цента в шапката на слепеца до вратата и се качи на влака. След три часа слезе в малко градче близо до границата на щата. Влезе в заведението на някой си Майк Долън и се ръкува със съдържателя, който стоеше сам зад тезгяха.

— Извиняван, че не можахме да уредим работата по-скоро, момчето ми — каза Майк. — Но от Спрингфийлд изпратиха протест и губернаторът насмалко не обърка конците. Как се чувствуваш?

— Отлично — отвърна Джими. — Ключът ми у тебе ли е?

Той взе ключа, изкачи стълбите и отвори вратата в дъното на къщата. В стаята всичко си беше тъй, както го бе оставил. На пода все още се валяше копчето от ризата на Бен Прайс, откъснато от яката на знаменития детектив, когато се бяха нахвърлили върху Джими, за да го арестуват.

Джими издърпа от стената походното легло, избута една плъзгаща се вратичка и измъкна някакво прашно куфарче. После го отвори и се загледа с любов в комплекта касоразбивачески инструменти, който нямаше равен в Източните щати. Това беше пълен комплект, изработен от стомана със специална закалка: най-новите видове бормашины, длета, свредели, шперцове, клещи и бургии и няколко новости, изобретени от самия Джими, с които той много се гордееше. Беше дал над деветстотин долара, за да му ги направят в... е, там, където изработват такива инструменти за хората от професията.

След половин час Джими отново се спусна долу и мина през заведението. Сега беше облечен с вкус, в добре ушит костюм и в ръката си носеше избърсаното и почистено куфарче.

— Пак си наумил нещо, а? — каза Майк Долън съучастнически.

— Кой, аз ли? — отвърна озадачен Джими. — Не те разбирам. Аз съм представител на Обединената нюйоркска компания за сухи бисквити и грухано жито.

Тази декларация хвърли Майк в такъв възторг, че Джими трябваше начаса да приеме почерпката — чаша мляко с газирана вода.

Той не близваше „спирт“.

Само седмица след освобождаването на Валънтайн, № 9762, в Ричмънд, щат Индиана, бе ограбена много ловко една каса, при което авторът на престъплението не бе оставил никакви следи. От касата липсваха само някакви си осемстотин долара. Две седмици по-късно в Логънспорт беше отворен като детска играчка патентован, усъвършенствуван, гарантиран срещу взлом сейф с хиляда и петстотин долара в него; ценните книжа и среброто стояха непокътнати. Това вече събуди интереса на хрътките. После забоботи един стар банков сейф в Джеферсън и от кратера му изригнаха пет хиляди долара в банкноти. Щетите бяха вече толкова големи, че тук трябваше да си каже думата високата класа на Бен Прайс. Чрез сравнение бе установено поразително сходство в способите, използвани при всички тези обири. Бен Прайс, проучил на място случаите, беше казал на всеослушание:

— Това е почеркът на онзи франт — Джим Валънтайн. Пак е започнал работа. Погледнете тази секретна ключалка — измъкната е леко като ряпа от мокра земя. Само той има инструменти, с които може да се свърши такава работа. А вижте колко ловко са извадени езичетата! Джими никога не превърта повече от една дупка. Да, разбира се, това е дело на господин Валънтайн. Този път ще лежи докрай, без никакви помилвания и глупости.

Бен Прайс познаваше навиците на Джими. Беше ги проучил при разследването на случая в Спрингфийлд. Големи скокове от едно място на друго, бързо изтегляне, никакви съучастници и вкус към добро общество — всичко това помагаше на господин Валънтайн да убягва успешно от възмездие на закона. След като се разчу, че Бен Прайс се е впуснал по следите на неуловимия касоразбивач, собствениците на гарантирани срещу взлом сейфове въздъхнаха с облекчение.

Един ден Джими Валънтайн слезе с куфарчето си от пощенската карета в Елмор, малко градче на пет мили от железопътната линия, залутано в дъбравите на Арканзас.

С вид на абсолвент-спортист, дошъл да види близките си, Джими се упъти по дъсчения тротоар към хотела.

Младо момиче прекоси улицата, подмина Джими на ъгъла и влезе в един вход, над който имаше табела „Елморска банка“. Джими Валънтайн я погледна в очите, забрави какъв е той и стана друг човек.

Тя наведе очи и леко се изчерви. В Елмор рядко се срещаха млади мъже с такава външност.

Джими хвана за яката един малчуган, който се шляеше пред входа на банката, като че беше някой от нейните акционери, и започна да го разпитва за града, подавайки му от време на време десетцентови монети. Не след дълго момичето излезе от банката и с гордо вдигната глава, сякаш не забелязваше младия човек с куфарчето, се отправи по пътя си.

— Тази млада госпожица не беше ли Поли Симпсън? — попита хитро Джим.

— Нищо подобно — отвърна хлапакът, — това е Анъбел Адъмз. Тази банка е на баща ѝ. А вие защо сте дошли в Елмор? Тази верижка златна ла е? На мен ще ми подарят булдог. Имате ли още монети по десет цента?

Джими отиде в хотел „Плантатор“, записа се под името Ралф Д. Спенсър и взе стая. Облегнат на гишето, той съобщи на администратора какви намерения има. Каза, че иска да се установи в Елмор и да започне търговия. Как е положението с обувната търговия в града? Той смятал да се заеме именно с такава търговия. Дали има добри изгледи?

Облеклото и маниерите на Джим направиха впечатление на администратора. Що се отнася до модата, самият той служеше за образец на не особено лустросаната младеж в Елмор, но сега разбра колко неща не му достигат. Администраторът се мъчеше да схване по какъв начин Джими връзва папионката си и през това време на драго сърце му даваше необходимите сведения.

Да, имало добри изгледи в обувния бранш. В града нямало специален магазин за обувки. Те се продавали в манифактурните и универсалните магазини. Общо взето, търговията вървяла доста добре. Той се надявал, че господин Спенсър ще се установи в Елмор. Градът бил приятен и хората много общителни — господинът сам щял да се увери в това.

Господин Спенсър му каза, че ще остане в града няколко дни, за да види какво е положението. Не, не е нужно да вика момчето. Той сам ще качи куфара си горе — доста тежичък е.

Господин Ралф Спенсър, фениксът, изхвъркнал от пепелта на Джими Вальнтайн — пепел, останала след внезапно избухналия и

пречистващ огън на любовта, се установи в Елмор и тук му провървя. Отвори магазин за обувки и завъртя добра търговия.

В обществото той също имаше успех и си спечели много приятели. Сбъдна се и най-съкровено му желание: запозна се с госпожица Акъбел Адъмз, чийто чар все повече и повече го пленяваше.

Една година след идването на господин Ралф Спенсър в Елмор равностойката беше следната: обществото го уважаваше, магазинът му преуспяваше, а той самият вече беше сгоден за Анъбел и след две седмици трябваше да се ожени. Тежкият господин Адъмз, типичен провинциален банкер, беше дал благословията си. Анъбел се гордееше с годеника си не по-малко, отколкото го обичаше. А у господин Адъмз и у омъжената сестра на Анъбел той се чувствуваше като у дома си — все едно, че вече беше член на семейството.

Един ден Джими се затвори в стаята и написа следното писмо, което носле изпрати на сигурен адрес — до един свой стар приятел в Сент Луис:

„Скъпи друже,

Идущата сряда ела в девет часа вечерта у Съливън в Литъл Рок. Искам да те помоля да ми уредиш някои работи. Освен това искам да ти подаря моите инструменти. Знам, че ще им се зарадваш — с такива не можеш да се снабдиш и за хиляда долара. Знаеш ли, Били, аз оставих занаята още преди година. Отворих много хубав магазин. Вадя си честно и почтено хляба и след две седмици ще се ожена за най-хубавото момиче на света. Само така трябва да се живее, Били — почтено. Сега и милион да ми дават, не бих посегнал дори на един чужд долар. След сватбата ще продам магазина и ще замина на Запад — там по няма опасност да ми потърсят сметка за минали работи. Уверявам те, Били, тя е ангел. И така вярна в мен, че за нищо на света не бих извършил вече нещо нередно. Гледай на всяка цена да дойдеш у Съли, трябва да те видя. Ще ти донеса и инструментите си.

Твой стар приятел:

В понеделник вечерта, след като Джими беше написал това писмо, Бен Прайс тихомълком пристигна с файтон в Елмор. Без да бърза, той пообиколи града и събра необходимите му сведения. През стъклото из аптеката срещу магазина за обувки огледа от глава до пети Ралф Д. Спенсър.

— Ще се жениш за банкерска дъщеря, така ли, Джими? — каза си той полугласно. — Добре, ще видим.

На другата сутрин Джими закуси у бъдещия си тъст. Този ден той се готвеше да отиде в Литъл Рок, за да си поръча венчален костюм и да купи подарък на Анъбел. Откакто живееше тук, за първи път щеше да излезе от града. Смяташе, че това не крие опасности, защото отдавна — повече от година — бе зарязал „занаята“.

След закуската всички заедно, семейно, тръгнаха към центъра на града — господин Адъмз, Анъбел, Джими и омъжената сестра на Анъбел с двете си момиченца, едното на пет, другото на девет години. Те минаха покрай хотела, в който все още живееше Джими, и той се качи до стаята си и се върна с куфара. После продължиха към банката. Там Долф Гибсън чакаше с файтона Джими, за да го закара до гарата.

В банката всички минаха зад високите перила от резбован дъб — включително и Джими, защото бъдещият зет на господин Адъмз беше добре дошъл навсякъде. Чиновниците останаха поласкани от поздрава на хубавия, приятен млад човек, който се готвеше да се ожени за госпожица Анъбел. Джими остави куфара си на пода. Анъбел, чието сърце преливаше от щастие и младежка жизненост, нахлупи шапката на Джими и грабна куфара.

— Бива ли ме за търговски пътник? — каза тя. — Господи, Ралф, колко е тежък! Сякаш е пълен с кюлчета злато.

— Натъпкал съм го с никелови обувалки, които смятам да върна — обясни спокойно Джими. — Реших да ги занеса сам, за да икономисам пощенските разходи. Страшно пестелив започвам да ставам.

В елморската банка току-що бяха направили ново хранилище. Господин Адъмз се гордееше много с него и държеше да го покаже на всеки. Хранилището не беше голямо, но имаше нова врата — последен

патент. Тя се затваряше с три тежки стоманени резета, които се заключваха едновременно само с едно обръщане на дръжката, а се отключваха с часовников механизъм. Със самодоволна усмивка господин Адъмз обясни действието на механизма на господин Спенсър, който го изслуша учтиво, но очевидно не разбираше много от тези неща. Двете момиченца, Мей и Агата, бяха във възторг от лъскавия метал и тези забавни машинки и ръчки.

Докато всички те се занимаваха с хранилището, в банката влезе небрежно Бен Прайс, облакът се на перилото и взе да попоглежда навътре. На въпроса на касиера той отговори, че нищо не иска; просто чакал един познат.

Изведнъж някоя от жените изпищя и настъпи суматоха. Без да я забележат възрастните, деветгодишната Мей беше затворила на шега Агата в хранилището. После бе обърнала дръжката на комбинираната ключалка — нали преди малко бе видяла дядо си да прави същото.

Старият banker се хвърли към дръжката и взе да я дърпа.

— Изключено е да се отвори — изпъшка той. — Часовниковият механизъм не е навит, а и комбинацията не е нагласена.

Майката на Агата нададе нов, истеричен писък.

— Тихо! — вдигна треперещата си ръка господин Адъмз. — Пазете тишина за минута, Агата! — извика той колкото можеше по-силно. — Чуваш ли ме?

В настъпилата тишина до тях долетяха едва чуто неудържимите писъци на детето, обезумяло от страх в тъмното хранилище.

— Милото ми детенце! — изплака майката. — Ще умре от страх. Отворете вратата! О, разбийте я! Какви сте мъже, нищо ли не можете да направите?

— Само в Литъл Рок има човек, който може да отвори тази врата, по-близо няма такъв — каза с разтреперан глас господин Адъмз. — Боже мой! Спенсър, какво да правим? Това дете... няма да издържи дълго вътре. Няма достатъчно въздух, а може да припадне и от страх.

Майката на Агата, изгубила вече и ума, и дума, биеше с юмруци по вратата на хранилището. Някой, без да мисли, предложи да взривят динамит. Анъбел обърна към Джими големите си очи, пълни с тревога, но още не с отчаяние. Жената винаги е склонна да мисли, че няма нищо невъзможно за мъжа, когото боготвори.

— Не можеш ли да направиш нещо, Ралф? Опитай, моля те!

Той я погледна и на устните и в очите му затрептя странна, мека усмивка.

— Анъбел — каза той, — подари ми тази роза.

Тя едва повярва на ушите си, но откачи от гърдите си розичката и му я подаде. Джими я затъкна в джобчето на жилетката, хвърли сакото и запретна ръкави. След това Ралф Д. Спенсър престана да съществува и неговото място зае Джими Вальнтайн.

— Дръпнете се от вратата — всички! — изкомандува той.

После вдигна куфара на масата и го отвори. От този миг той сякаш забрави, че наоколо му има други хора. Той подреди бързо и прецизно странните, лъскави инструменти, като си подсвиркваше тихичко, както винаги, когато *работеше*. Останалите го гледаха като омагьосани — в пълно мълчание, съвсем неподвижни.

След минута любимата му бормашина се вряза плавно в стоманата. А след десет минути Джими издърпа резетата и отвори вратата, с което би собствения си касоразбивачески рекорд.

Агата, почти в несвяст, но жива, бе поета от майчините ръце.

Джими Вальнтайн облече сакото си, излезе от перилата и се упъти към изхода. Стори му се, че някакъв далечен, познат някога глас извика след него: „Ралф!“ Но той не се спря.

На вратата стоеше едър мъжага, който почти му запречваше пътя.

— Здравей, Бен! — каза Джими все със същата странна усмивка. — Най-после ме пипна, а? Е, да вървим. Сега вече ми е все едно.

Но Бен Прайс постъпи доста необичайно.

— Изглежда, имат грешка, господин Спенсър — каза той. — Ние, струва ми се, не се познаваме. Ей там ви чака вашият файтон.

И Бен Прайс се обърна и закричи надолу по улицата.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.